

**SPRAWOZDANIE PRZEDSTAWICIELI POLSKI
z udziału w**

**37 Sesji Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Dodatków do Żywności i Zanieczyszczeń
(Haga, Holandia 25-29 kwietnia 2005 r.)**

Informacje na temat przedstawiciela Polski na posiedzenie	
Imię i nazwisko /stanowisko:	Elżbieta Brulińska-Ostrowska/ Z-ca Kierownika Laboratorium Zakładu Badania Żywności i Przedmiotów Użytku
Instytucja /komórka organizacyjna:	Państwowy Zakład Higieny
Numer telefonu: +48 22 54 21 362	Numer faksu: +48 22 54 21 225
Adres poczty elektronicznej: ebrulinska@pzh.gov.pl	
Imię i nazwisko /stanowisko:	Barbara Szteke
Instytucja /komórka organizacyjna:	Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno- Spożywczego
Numer telefonu: +48 22	Numer faksu: +48 22
Adres poczty elektronicznej:	

1. Organizacja

Obradom przewodniczyła Pani Annie De Veer, Zastępca Dyrektora ds. Jakości Żywności i Zdrowia Zwierząt w Ministerstwie Rolnictwa, Środowiska Naturalnego i Jakości Żywności Holandii.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele 61 państw członkowskich, jedna organizacja członkowska (WE), jedno państwo w charakterze obserwatora oraz 44 organizacje międzynarodowe. Z państw Unii Europejskiej byli obecni przedstawiciele 19 krajów członkowskich oraz Komisja Europejska.

Polskę reprezentowały: Elżbieta Brulińska-Ostrowska z Państwowego Zakładu Higieny (przewodnicząca delegacji, resort zdrowia) i Barbara Szteke z Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego (resort rolnictwa). Udział Elżbiety Brulińskiej - Ostrowskiej w tej Sesji Komitetu został sfinansowany przez Codex Trust Fund.

Do większości poruszanych spraw stanowisko Unii Europejskiej zostało ostatecznie uzgodnione w Brukseli w dniu 7 kwietnia 2005r. i przekazane do Kodeksu przed obradami Komitetu. Oprócz tego dwa dalsze wspólne stanowiska i kilka strategii negocjacji uzgodniono w trakcie 6 spotkań koordynacyjnych, które odbywały się z udziałem przybyłych przedstawicieli na miejscu, w Hadze bezpośrednio przed, oraz między poszczególnymi sesjami.

Obrady plenarne były poprzedzone posiedzeniami pięciu następujących grup roboczych:

- Grupa Robocza ds. Zasad Ogólnych Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych (pod przewodnictwem Chin)
- Tymczasowa Grupa Robocza ds. Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych (pod przewodnictwem USA)
- Tymczasowa Grupa Robocza ds. Specyfikacji (pod przewodnictwem USA)
- Tymczasowa Grupa Robocza ds. Harmonizacji terminologii stosowanej przez *Codex Alimentarius* i JECFA (pod kierownictwem Wielkiej Brytanii)
- Tymczasowa Grupa Robocza ds. Zanieczyszczeń i Toksyn w Żywności (pod przewodnictwem Wspólnoty Europejskiej).

Ponadto w trakcie obrad plenarnych odbyły się posiedzenia dwóch grup roboczych:

- ds. Międzynarodowego Systemu Numeracji (INS) Substancji Dodatkowych do Żywności
- ds. Ustalenia Priorytetowych Zadań.

2. Otwarcie Sesji

Obrady otworzył dr Cees Veerman, Minister Rolnictwa, Środowiska Naturalnego i Jakości Żywności Holandii. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na zarówno ogromną wydajność pracy Komitetu jak i jego duże obciążenie, wskazując na celowość jego podziału na dwa odrębne komitety: jeden zajmujący się substancjami dodatkowymi a drugi zanieczyszczeniami. Podkreślił również znaczenie prac naukowych dla działalności Komitetu jak również wyraził uznanie dla Codex Trust Fund, dzięki któremu możliwe jest liczne uczestnictwo w obradach Komitetu przedstawicieli krajów rozwijających się.

3. Zatwierdzenie porządku obrad (pkt. 1 porządku obrad)

Porządek obrad został zatwierdzony w proponowanym brzmieniu. Uzgodniono, że pkt. 8 porządku obrad „Harmonizacja terminologii stosowanej przez Kodeks i JECFA” będzie rozpatrywany jednocześnie z pkt. 9 „Dokument dyskusyjny dot. nośników”. Ponadto ustalono, że podczas omawiania pkt. 19 „Inne sprawy i przyszłe prace” zostaną omówione następujące propozycje: ochratoksyna A w winie (propozycja OIV), termin „suplementy diety” w Systemie Kategorii Żywności Generalnego Standardu dot. Substancji Dodatkowych (propozycja IADSA), kodeks praktyki w celu zapobiegania i ograniczania zawartości ochratoksyny A w kawie i kakao (propozycja UE) oraz wykorzystywania podczas obrad komputerowych technik prezentacji (propozycja Maroka).

Przedstawiciel Wspólnoty Europejskiej przedstawił dokument CRD 8 ustalający podział kompetencji pomiędzy Wspólnotą a Państwami Członkowskimi zgodnie z ustaleniami paragrafu 5 Zasady II Procedury Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

4. Mianowanie sekretarza (pkt. 2 porządku obrad)

Obowiązki sekretarza obrad powierzono dr Bruce H. Lauer'owi z Kanady.

5. Sprawy odnoszące się/będące przedmiotem zainteresowania Komitetu wynikające z działalności Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i innych Komitetów KKKŻ FAO/WHO (pkt. 3a porządku obrad).

Sekretariat poinformował Komitet o sprawach wynikających z 27 Sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, 55 Sesji Komitetu Wykonawczego oraz z działalności innych Komitetów i organizacji Kodeksu.

Komitet zdecydował:

- 1) zweryfikować swoje kompetencje określone w pkt. d) Alinorm 04/27/41 par.99 nadając następujące brzmienie: „do rozpatrywania metod pobierania próbek i metod analiz przeznaczonych do oznaczania ich zawartości w żywności i w paszach” oraz przenieść jego treść na miejsce po punkcie b).
- 2) wyrazić poparcie dla przyjętych na ostatniej sesji przez Komisję Kodeksu definicji związanych z analizą ryzyka.
- 3) zatwierdzić rekomendację Grupy Roboczej ds. Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych zawierającą propozycję przyjęcia przez 28 Sesję Komisji KŻ FAO/WHO zmiany treści Załącznika B przez włączenie mleka kokosowego jako przykładowego opisu kategorii żywności 14.1.2.1 (soki owocowe).

6. Sprawy wynikające z działalności FAO/WHO (pkt. 3b porządku obrad).

Przedstawiciel FAO zaprezentował dokument roboczy CX/GFAC 05/37/3 zawierający propozycje działań mających na celu zwiększenie udziału ekspertów i wykorzystania wyników krajów rozwijających się w międzynarodowych działaniach na polu doradztwa naukowego oraz wskazał na potrzebę znalezienia funduszy na ten cel.

Poinformowano, że w celu ustalenia kolejności rozpatrywania próśb o opinie naukowe, FAO i WHO musi otrzymać jasne określenie zakresu i celu oraz wyraźne wskazanie sposobu,

w jaki taka opinia zostanie wykorzystana w pracach Kodeksu, jak również informację o tym jak bardzo jest pilna.

PROJEKT GRUPOWYCH DANYCH NT. SPOŻYCIA ŻYWNOSCI

Przedstawiciel WHO poinformował, że 13 edycja danych GEMS nt. spożycia żywności przez różne grupy populacji została opracowana na podstawie danych z Arkuszy Spożycia FAO otrzymanych w latach 1997-2001. Wykaz krajów, którym przypisano poszczególne rodzaje diety oraz średnie całkowite spożycie poszczególnych środków spożywczych z tymi dietami (w g/osobę/dzień) są dostępne na stronie internetowej WHO i mają one zastąpić 5 dotychczasowych diet regionalnych GEMS. Z uwagi na fakt, że w bazie danych FAO zabrakło wielu środków spożywczych jak również danych z wielu krajów, poinformowano, że zostanie wysłany list okólny z prośbą o ich przekazanie do WHO. Jest on kierowany do wszystkich, którzy dysponują odpowiednimi danymi nt. spożycia żywności. Ponadto przedstawiciel WHO zaproponował, aby dane GEMS nt. Spożycia Żywności przez Grupy Populacji znalazły się w porządku obrad następnego posiedzenia Komitetu.

7. 63 i 64 posiedzenie Połączonego Komitetu Ekspertów FAO/WHO ds. Substancji Dodatkowych (JECFA) (pkt. 4 porządku obrad).

Sekretariat JECFA poinformował Komitet, że ta część programu JECFA, która jest realizowana przez WHO nie będzie mogła być kontynuowana z powodu braku funduszy. Uczestnikom posiedzenia rozdano pismo Sekretariatu WHO z opisem sytuacji i prośbą o zwiększenie dotacji przez kraje członkowskie. Przedstawiciel FAO wyraził zaniepokojenie tą sytuacją sugerując, że brak środków finansowych na działalność JECFA finansowaną przez WHO może niekorzystnie wpłynąć na aktywność FAO w tym obszarze.

PODSUMOWANIE RAPORTÓW Z 63-GO I 64-GO POSIEDZENIA JECFA (pkt. 4a porządku obrad).

Sekretariat JECFA przedstawił rezultaty 63-go i 64-go Posiedzenia Połączonego Komitetu Ekspertów FAO/WHO ds. Substancji Dodatkowych (JECFA), które odbyły się odpowiednio w czerwcu 2004 r. i w lutym 2005 r. Szczególnie zainteresowanie wzbudził zaproponowany przez JECFA sposób oceny ryzyka oparty na tzw. granicy narażenia (MOE od ang. Margin of Exposure). Część delegacji wyraziła zaniepokojenie takim sposobem oceny ryzyka sugerując, że nie wystarczająco uwzględnia on dynamikę występowania różnych poziomów zanieczyszczeń.

NIEZBĘDNE DZIAŁANIA W NASTĘPSTWIE ZMIAN STATUSU TOLEROWANEGO DZIENNEGO POBRANIA (ADI) I INNYCH ZALECEŃ TOKSYKOLOGICZNYCH

W odniesieniu do substancji dodatkowych wymienionych w Tabeli I pt. „Substancje dodatkowe ocenione pod względem toksykologicznym na 63-cim posiedzeniu JECFA” Komitet przyjął rekomendację Grupy Roboczej ds. Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych. Zalecenia Komitetu zostaną w skrócie przedstawione w Załączniku IV do raportu z Sesji CCFAC.

8. Ustanowienie /lub zrewidowanie maksymalnych dopuszczalnych zawartości substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu ustalonych w Normach Kodeksowych (pkt. 5 porządku obrad)/

Komitet rozpatrzył przyjęcie postanowień dot. substancji dodatkowych i pomagających w przetwarzaniu zgłoszonych/wynikających z działalności następujących Komitetów Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO:

KOMITET KKŻ FAO/WHO DS. MLEKA I PRZETWORÓW MLECZNYCH (CCMMP)

Rozpatrywano propozycje przyjęcia zapisów dot. substancji dodatkowych w projektach Norm Kodeksowych dla Mieszanki Mleka w Proszku i Tłuszczu Roślinnego, Mieszanki Mleka w Proszku i Tłuszczu Roślinnego w Postaci Proszku, projektów poprawionych Norm dla Serów Cheddar i Danbo oraz dla Serów Serwatkowych przedstawionych na 6-tej Sesji Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Mleka i Przetworów Mlecznych. Zgodnie z rekomendacją Grupy Roboczej ds. GSFA postanowiono zwrócić większość proponowanych substancji dodatkowych do CCMKMP w celu ponownego rozpatrzenia i wyjaśnienia a w przypadku norm dot. serów Cheddar i Danbo - również wyjaśnienia powodów zastosowania jako wskaźników jakości, wartości liczbowych dopuszczalnych poziomów w odniesieniu do substancji, dla których brak wartości ADI ustalonych przez JECFA.

Delegacja USA zgłosiła zastrzeżenie do przyjęcia w tej normie kwasu β -apo-8'-karotenowego, estru etylowego (INS 160f), azotanu sodu (INS 251) i azotanu potasu (INS 252). Natomiast delegacja Szwajcarii zgłosiła zastrzeżenie co do przyjęcia pimaricyny (INS 235) w projekcie normy na sery serwatkowe.

Komitet zalecił CCMMP skreślenie oleożywicy paprykowej (INS160c) z listy substancji dodatkowych wymienionych w projektach norm dla serów Cheddar i Danbo.

KOMITET KKŻ FAO/WHO DS. ŻYWIENIA ORAZ ŻYWNOŚCI PRZEZNACZONEJ DO SPECJALNYCH CELÓW ŻYWIENIOWYCH (CCNFSDU)

Komitet rozpatrzył postanowienia dot. substancji dodatkowych zawarte w projekcie zgłoszonej przez CCNFSDU znowelizowanej Normy dot. Produktów na Bazie Przetworów Zbożowych, Przeznaczonych dla Niemowląt i Małych Dzieci. Ustalono zwrócić do CCNFSDU większość postanowień dot. substancji dodatkowych w celu wyjaśnienia oraz umieszczenia w Części 4 poprawionego projektu Normy (substancje dodatkowe), tekstu wyjaśniającego warunki przeniesienia substancji dodatkowych, dla których ma to zastosowanie. Ponadto Komitet postanowił zwrócić się do CCNFSDU z prośbą o wyjaśnienie postanowień dot. statusu barwników w tej normie. Powyższe ustalenia były zgodne ze stanowiskiem WE.

KOMITET KKŻ FAO/WHO DS. ZBÓŻ I ROŚLIN STRĄCZKOWYCH I MOTYLKOWYCH (CCCPL)

Zgodnie z rekomendacją tymczasowej Grupy Roboczej ds. Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych (GSFA) ustalono zwrócić wszystkie postanowienia dot. substancji dodatkowych zawarte w projekcie Normy na Kluski Instant do CCCPL w celu ponownego rozpatrzenia.

MIĘDZYRZĄDOWA GRUPA PROBLEMOWA AD HOC DS. SOKÓW OWOCOWYCH I WARZYWNYCH

Podjęto następujące ustalenia:

- z projektu GSFA usunąć stopkę o treści: „Siarczyny powinny być stosowane tylko do nektarów/soków owocowych w dużych dozownikach oraz do niektórych soków/nektarów z owoców tropikalnych”;
- zwrócić się do Komisji o anulowanie zapisu w GSFA dopuszczającego stosowanie polidimetylosilokanu w kategorii 14.1.2 (soki owocowe i warzywne) na poziomie 10mg/kg gdyż jest on substancją pomagającą w przetwarzaniu;
- w Ogólnym Standardzie dla Soków Owocowych i Warzywnych umieścić kazeinian sodu, kazeinian potasu i karuk na liście substancji pomagających w przetwarzaniu z zastrzeżeniem, że w przypadku przenoszenia się ich własności alergizujących do produktu finalnego – powinny być deklarowane w składzie.

9. Rozpatrzenie Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych (GSFA) (pkt. 6 porządku obrad)

Preambuła do Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych (GSFA) (pkt. 6a porządku obrad)

Komitet przeanalizował zalecenia Grupy Roboczej. Po wprowadzeniu pewnych modyfikacji i zmian redakcyjnych jak również poprawionej wersji „Zestawienie aktualnie stosowanych substancji dodatkowych proponowanych do uwzględnienia w GSFA” Komitet podjął decyzję o przekazaniu projektu poprawionej preambuły GSFA wraz ze schematem na 28 Sesję Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO z propozycją zatwierdzenia na etapie 5. Indie zgłosiły zastrzeżenie do tej decyzji.

Ponadto postanowiono ponownie utworzyć Grupę Roboczą ds. Zasad Ogólnych GSFA pod przewodnictwem Chin, która spotka się przed następnym posiedzeniem Komitetu.

10. Raport tymczasowej Grupy Roboczej ds. Kodeksowego Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych (pkt. 6b porządku obrad)

Komitet przyjął następujące rekomendacje Tymczasowej Grupy Roboczej ds. Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych:

- zwrócić się do Sekretariatu Kodeksu o przygotowywanie co roku aktualnych dokumentów roboczych dot. GSFA zawierających ostatnie decyzje Komisji Kodeksu Żywnościowego w sprawie GSFA;
- przygotować dokument dyskusyjny z propozycjami rozwiązania w jednolity i spójny sposób postanowień dot. substancji dodatkowych w glazurach (polewach) spożywczych.
- poinformować 28 Posiedzenie Komisji Kodeksu, że z zasady maksymalne poziomy stosowania BHA, BHT, TBHO i Galusanu Propylu we wszystkich normach kodeksowych powinny być wyrażone w przeliczeniu na zawartość tłuszczu lub oleju (w zależności od przypadku) bądź ich łączną zawartość, a także, że Komitety Kodeksu rozważające zastosowanie Lecytyny w charakterze substancji dodatkowej, powinny mieć na uwadze fakt, że pod numerem INS 322 kryją się dwie substancje: Lecytyna i Lecytyna częściowo zhydrolizowana.

Zdecydowano ponownie utworzyć Tymczasową Grupę Roboczą ds. Generalnego Standardu dla Substancji Dodatkowych, która spotka się przed następnym posiedzeniem Komitetu.

11. Postanowienia dot. Substancji Dodatkowych w Generalnym Standardzie dla Substancji Dodatkowych (pkt. 6c) porządku obrad)

Komitet zatwierdził rekomendację tymczasowej Grupy Roboczej do utrzymania Elektronicznej Grupy Roboczej (pod kierownictwem USA), która przygotuje na następne posiedzenie CCFAC rekomendacje dot. proponowanych maksymalnych zawartości substancji dodatkowych wymienionych w Załączniku IX do raportu z 37 Posiedzenia CCFAC.

Przyjęto następujące ustalenia:

- dopuszczalną zawartość Estru glicerolu , INS 445 podnieść z 50 mg/kg na 110 mg/kg;
- usunąć tekst wyjaśniający znajdujący się pod uwagą dot. siarczynów;
- zatwierdzić rekomendację grupy roboczej i przekazać postanowienia do zatwierdzenia przez Komisję na etapie 8 i 5/8.
- substancje o numerach INS 1451, INS 468 i INS 457 umieścić w tabeli 3 GSFA i przekazać na 28 Posiedzenie Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w celu zatwierdzenia na etapie 5/8;
- anulować postanowienia w GSFA dot. substancji dodatkowych wymienionych w załączniku XI do Raportu z 37 Sesji jak również przerwać prace nad szeregiem substancji dodatkowych wymienionych w Załączniku XII do Raportu z 37 Sesji;
- zwrócić się do sekretariatu kodeksu o przygotowanie wykazu projektów zapisów dotyczących substancji dodatkowych powtarzających się w normach kodeksowych będących na 6 etapie procedury a następnie przekazanie na 28 Posiedzenie Komisji Kodeksu z zaleceniem przerwania prac nad tymi zapisami.
- zwrócić się do Sekretariatu Kodeksu o rozesłanie odrębnego listu okólnego z zapytaniem o uwagi nt. postanowień o substancjach dodatkowych wymienionych w Załączniku XIII z zaznaczeniem, że w przypadku nie otrzymania do 38 Sesji Komitetu żadnych informacji uzasadniających ich stosowanie – zostaną usunięte z projektu GFSA.

12. Międzynarodowy System Numeracji (INS) Substancji Dodatkowych Propozycje uzupełnień i/lub zmian do Międzynarodowego Systemu Numeracji (INS) Substancji Dodatkowych (w odpowiedzi na list okólny 2004/9-FAC), (pkt. 7 porządku obrad)

Na podstawie rekomendacji tymczasowej Grupy Roboczej uzgodniono przekazać proponowany projekt poprawek do Międzynarodowego Systemu Numeracji (INS) Substancji Dodatkowych na 28 Sesję Komisji Kodeksu w celu zatwierdzenia na etapie 5/8.

Ponadto postanowiono wykluczyć cukier D-tagatozę z grupy funkcjonalnej „Substancje słodzące”.

13. Harmonizacja terminologii stosowanej w dokumentach kodeksowych i JECFA (pkt. 8 porządku obrad)

Dokument dyskusyjny nt. nośników (pkt. 9 porządku obrad)

Grupa Robocza na spotkaniu poprzedzającym sesję plenarną przepracowała tekst dotyczący tego tematu, który obejmuje pięć nowych grup funkcjonalnych i związane z nimi definicje oraz podgrupy, a mianowicie: środek wybielający, środek podwyższający zawartość dwutlenku węgla, nośnik, gaz pakujący i separator. Po dyskusji nieznacznie zmieniono propozycje przygotowane przez Grupę Roboczą. Delegacje USA i Szwajcarii zgłosiły zastrzeżenie do definicji „Nośnika” wskazując na potrzebę jej dalszego opracowania. Komitet przyjął rekomendację tymczasowej Grupy Roboczej aby rozpocząć nową pracę nad nowelizacją dokumentu „Nazwy Grup i Międzynarodowy System Numeracji Substancji Dodatkowych” i zgłosić projekt nowej pracy na 28 Posiedzeniu Komisji. Ponadto uzgodniono, że po zatwierdzeniu nowej pracy przepracowana II Część ww. dokumentu pod roboczym tytułem „Tabela grup funkcjonalnych, definicji i funkcji technologicznych” zostanie przekazana do ankiety jako dokument na 3 etapie procedury. Uzgodniono również utworzyć Tymczasową Grupę Roboczą ds. Harmonizacji Terminologii stosowanej przez Kodeks i JECFA, która spotka się przed następnym posiedzeniem Komitetu.

14. Wykaz Substancji Pomagających w Przetwarzaniu (IPA), uaktualniona lista (pkt. 10 porządku obrad)

Nowa Zelandia podjęła się przygotowania kolejnej uaktualnionej wersji IPA, która będzie również zawierać propozycje zgłoszone na tym posiedzeniu Komitetu. Mają być one rozpatrzone na następnej Sesji CCFAC.

15. Dokument dyskusyjny nt. Substancji Smakowych (pkt. 11 porządku obrad)

Komitet powołał Elektroniczną Grupę Roboczą pod przewodnictwem USA, której zadaniem będzie opracowanie Wytycznych z uwzględnieniem różnych terminów i definicji stosowanych przez Kodeks w odniesieniu do substancji smakowych. Uzgodniono również, że ta Elektroniczna Grupa Robocza przygotuje projekt dokumentu, który umożliwi rozpoczęcie nowej pracy w tym obszarze.

16. Dokument dyskusyjny nt. zakresu pełnomocnictw dla Konsultacji Ekspertów FAO/WHO mających na celu przeprowadzenie wszechstronnej oceny stosowania aktywnego chloru (aspekty mające związek z działalnością CCFAQC) (pkt. 12 porządku obrad)

Uzgodniono przekazać poprawioną wersję zakresu pełnomocnictw jak również wszystkie podstawowe informacje zawarte w dokumencie CX/FAC 05/37/16 na 28 Sesję Komisji Kodeksu w celu przekazania ich FAO i WHO.

17. Specyfikacje dotyczące kryteriów tożsamości i czystości substancji dodatkowych (pkt. 13 porządku obrad)

Tymczasowa Grupa Robocza ds. Specyfikacji odbyła posiedzenie przed sesją plenarną Komitetu. Na podstawie opracowanych przez nią rekomendacji Komitet podjął decyzję o:

- zatwierdzeniu i przekazaniu do przyjęcia przez Komisję na etapie 5/8 jako Specyfikacji Zalecanych przez Kodeks, specyfikacji 12 substancji dodatkowych i 192 substancji zapachowych zaliczanych do Kategorii I;
- zaliczeniu 3 specyfikacji substancji dodatkowych do Kategorii II i przekazaniu do przyjęcia przez Komisję jako Specyfikacji Zalecanych przez Kodeks;
- zwróceniu do JECFA 2 specyfikacji substancji dodatkowych zaliczonych do Kategorii III w celu ich dalszej rewizji;
- zatwierdzeniu i przekazaniu do przyjęcia przez Komisję uaktualnionych limitów zawartości arsenu, ołowiu i innych metali ciężkich oraz usunięciu limitów zawartości metali ciężkich w przeliczeniu na ołów dla 71 substancji dodatkowych

Postanowiono, że ta Grupa Robocza spotka się ponownie przed następną Sesją Komitetu.

ZANIECZYSZCZENIA

18. Potwierdzenie i/lub rewizja maksymalnych dopuszczalnych zawartości zanieczyszczeń w Normach Kodeksowych (pkt. 14 porządku obrad)

Poinformowano, że od 35 Sesji Komitetu nie zgłoszono do zatwierdzenia żadnych maksymalnych dopuszczalnych zawartości zanieczyszczeń, zatem nie było potrzeby żadnych działań w tym zakresie.

19. Rozpatrzenie Kodeksowego Generalnego Standardu dla Zanieczyszczeń i Toksyn w Żywności (GSCTF) (pkt. 15 porządku obrad)

Na podstawie rekomendacji Grupy Roboczej Komitet podjął decyzję o przekazaniu projektu poprawionego Kodeksowego Generalnego Standardu dla Zanieczyszczeń i Toksyn w Żywności (GSCTF) na 28 Sesję Komisji Kodeksu w celu zatwierdzenia na etapie 5/8 (z pominięciem etapu 6 i 7).

MIKOTOKSYNY W ŻYWNOSCI I W PASZACH

20. Projekt kodeksu praktyki dla potrzeb zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia aflatoksynami orzechów drzew (pkt. 16a) porządku obrad)

Komitet zaakceptował, opracowane przez tymczasową Grupę Roboczą ds. Zanieczyszczeń i Toksyn, poprawki do projektu kodeksu praktyki dla potrzeb zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia aflatoksynami orzechów drzew i podjął decyzję o przekazaniu projektu dokumentu na 28 Sesję Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w celu zatwierdzenia na 8 etapie procedury kodeksowej.

Podjęto decyzję o opracowaniu Dodatku do projektu Kodeksu Praktyki w celu uwzględnienia w nim specyficznych aspektów orzechów brazylijskich i w konsekwencji o przedstawieniu projektu dokumentu jako nowego zadania.

21. Projekt propozycji dopuszczalnych zawartości aflatoksyn w nieprzetworzonych i przetworzonych migdałach, orzechach laskowych i pistacjach (pkt. 16b) porządku obrad)

Długo dyskutowano nad tym, czy maksymalne dopuszczalne zawartości aflatoksyn w nieprzetworzonych i przetworzonych migdałach, orzechach laskowych i pistacjach powinny zostać ustalone indywidualnie, czy też łącznie. Wobec dużej polaryzacji stanowisk pomiędzy Iranem i Indiami (jeden maksymalny poziom 15µg/kg) a Wspólnotą Europejską (dwa różne poziomy dla produktów nieprzetworzonych i przetworzonych) konieczne było zorganizowanie dodatkowego spotkania poza Sesją Plenarną, w którym uczestniczyli: WE, Iran, Norwegia, Turcja i USA. W rezultacie Komitet ustalił tylko jedną maksymalną dopuszczalną zawartość aflatoksyn w orzechach nieprzetworzonych na poziomie 15µg/kg i 5 etapie procedury oraz postanowił odłożyć do następnej sesji dyskusję dot. dopuszczalnych zawartości aflatoksyn w przetworzonych migdałach, orzechach laskowych i pistacjach. Ponadto Komitet powołał elektroniczną Grupę Roboczą pod wspólnym kierownictwem WE i Iranu, której zadaniem jest opracowanie dokumentu dyskusyjnego zawierającego, wraz z odpowiednim uzasadnieniem,

propozycje maksymalnych dopuszczalnych zawartości aflatoksyn, który zostanie rozesłany jako dokument na 3 etapie procedury kodeksowej i rozpatrzony na następnej Sesji Komitetu w kontekście przyjęcia dwóch odrębnych limitów. Iran zgłosił zastrzeżenie do tej decyzji.

22. Projekt planu pobierania próbek do badania zanieczyszczenia aflatoksynami migdałów, orzechów brazylijskich, orzechów laskowych i pistacji (pkt. 16c) porządku obrad)

Komitet zwrócił na 2 etap procedury kodeksowej projekt planu pobierania próbek do badania zanieczyszczenia aflatoksynami migdałów, orzechów brazylijskich, orzechów laskowych i pistacji.

23. Dokument dyskusyjny nt. zanieczyszczenia aflatoksynami orzechów brazylijskich (pkt. 16d) porządku obrad)

Podjęto decyzję o powołaniu elektronicznej Grupy Roboczej pod kierownictwem Brazylii, która przygotowuje do rozpatrzenia na następnej sesji zweryfikowany projekt dokumentu dyskusyjnego.

24. Deoksyniwalenol (DON) w zbożach (informacja przedstawiona w odpowiedzi na list okólny CL 2004/9-FAC) (pkt. 16e) porządku obrad)

Postanowiono utworzyć elektroniczną Grupę Roboczą pod kierownictwem USA z zadaniem opracowania dokumentu dyskusyjnego zapewniającego wyczerpujące dane dla JECFA i w sposób umożliwiający jego rozpatrzenie na następnej sesji.

25. Zanieczyszczenie sorga mikotoksynami (informacja przedstawiona w odpowiedzi na List Okólny CL 2004/9-FAC) (pkt. 16f) porządku obrad)

Z uwagi na brak delegacji chętnej do opracowania dokumentu dyskusyjnego na ww. temat postanowiono wstrzymać prace w tym zakresie.

PRZEMYSŁOWE I ŚRODOWISKOWE ZANIECZYSZCZENIA ŻYWNOSCI

26. Maksymalne dopuszczalne zawartości ołowiu w rybach (pkt. 17a) porządku obrad)

Rozpatrzono rekomendację Grupy Roboczej ds. Zanieczyszczeń i Toksyn, która zalecała albo ustalenie dopuszczalnej zawartości ołowiu w odniesieniu do ograniczonej liczby (5-10) gatunków ryb ważnych z punktu widzenia spożycia przez podatne grupy populacji (dzieci), albo alternatywnie - ustalenie pojedynczego limitu dla wszystkich ryb. Wiele delegacji opowiedziało się za ustaleniem jednej maksymalnej zawartości ołowiu, przy czym Wspólnota Europejska

proponowała ustalenie limitu na poziomie 0,2-0,4 mg/kg, zaś inne delegacje, jak Filipiny czy Tajlandia opowiadały się za poziomem 0,5mg/kg. W uzasadnieniu podawano różnice regionalne co do poziomu zanieczyszczenia, różne zwyczaje żywieniowe i problemy z wymianą handlową spowodowane istnieniem ewentualnego wykazu ryb.

Ostatecznie zrezygnowano z ustalania wykazu ryb i postanowiono określić maksymalną dopuszczalną zawartość ołowiu w rybach na poziomie 0,2-0,5mg/kg dla wszystkich gatunków ryb. Utworzoną elektroniczną Grupę Roboczą pod kierownictwem Filipin z zadaniem opracowania dokumentu dyskusyjnego zawierającego informacje niezbędne do ustalenia właściwego limitu zawartości ołowiu w rybach do rozpatrzenia przez Komitet na następnej sesji.

27. Propozycje dopuszczalnych zawartości cyny (pkt. 17b) porządku obrad)

Uzgodniono przekazać do dyskusji na 3 etapie procedury kodeksowej następujące propozycje dopuszczalnych zawartości cyny w środkach spożywczych: 150 mg/kg w napojach w puszkach i 250 mg/kg w pozostałych produktach w puszkach. Wspólnota Europejska przy poparciu Norwegii zgłosiła zastrzeżenie do tej decyzji argumentując, że przy proponowanej zawartości cyny w żywności mogą wystąpić objawy podrażnienia przewodu pokarmowego i proponując ustalenie limitów na poziomie odpowiednio 100 i 200 mg/kg.

28. Projekt kodeksu praktyki mającej na celu zapobieganie i zmniejszanie zanieczyszczenia produktów w puszkach nieorganicznymi związkami cyny (pkt. 17c) porządku obrad)

Uzgodniono przekazanie poprawionego projektu Kodeksu Praktyki na 28 Sesję Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w celu ostatecznego przyjęcia na etapie 8.

29. Projekt maksymalnych dopuszczalnych zawartości kadmu (pkt. 17d) porządku obrad)

Uzgodniono kontynuować ustalanie maksymalnych dopuszczalnych zawartości kadmu w odniesieniu do ziarna pszenicy, ziemniaków, warzyw korzeniowych i łodygowych, warzyw liściastych oraz innych warzyw i postanowiono przekazać te ustalenia do Komisji Kodeksu Żywnościowego w celu zatwierdzenia na 8 etapie procedury kodeksowej. Część delegacji, szczególnie Australia, nie wyraziło zgody na proponowane limity zawartości kadmu w warzywach liściastych.

W odniesieniu do dopuszczalnych zawartości kadmu w mięczakach i skorupiakach po dłuższej dyskusji uzgodniono, zgodnie z propozycją Wspólnoty Europejskiej, przyjęcie na 5 etapie procedury maksymalnej dopuszczalnej zawartości kadmu w małżach pochodzenia morskiego na poziomie 1,0mg/kg z wyłączeniem ostryg i przegrzebków, natomiast z uwzględnieniem

głównogów ale bez trzewi. Zastrzeżenie do tej decyzji zgłosiły: Chile, Kuba, Indie, Tajlandia, Filipiny i Wenezuela. Kraje te w poprzedzającej dyskusji proponowały przyjęcie wyższego limitu – na poziomie 2-3mg/kg.

W odniesieniu do dopuszczalnej zawartości kadmu w ryżu polerowanym większość delegacji opowiedziała się za propozycją Japonii zmierzającą do utrzymania aktualnego limitu 0,4mg/kg. W związku z tym postanowiono przekazać propozycje dopuszczalnej zawartości kadmu w ryżu na poziomie 4 mg/kg na 28 Sesję Komisji Kodeksu w celu zatwierdzenia na 5 etapie procedury kodeksowej. Sprzeciw wobec tej decyzji zgłosiły: Wspólnota Europejska, Egipt, Norwegia i Singapur. Zgodnie z zaprezentowanym stanowiskiem Unii Europejskiej zawartość kadmu w ryżu nie powinna przekraczać 0,2mg/kg z uwagi zarówno na obserwowane niskie średnie zanieczyszczenie ryżu tym pierwiastkiem jak i potrzebę ochrony zdrowia wrażliwych grup populacji, szczególnie dzieci.

30. Projekt kodeksu postępowania w celu zapobiegania i redukcji zanieczyszczenia środków spożywczych dioksynami i polichlorowanymi bifenylami o działaniu podobnym do dioksyn (pkt. 17e) porządku obrad)

Uzgodniono zmienić tytuł dokumentu na kodeks postępowania w celu zapobiegania i redukcji źródeł zanieczyszczenia środków spożywczych i pasz dioksynami i polichlorowanymi bifenylami o działaniu podobnym do dioksyn oraz cofnąć go na 2 etap procedury kodeksowej w celu preredagowania przez elektroniczną Grupę Roboczą pod kierownictwem Niemiec.

31. 3-MCPD w kwaśnych hydrolizatach białek roślinnych i produktach zawierających te hydrolizaty. Projekt maksymalnych dopuszczalnych zawartości (pkt. 17f)i) porządku obrad)

Postanowiono, że Grupa Robocza pod kierownictwem Wielkiej Brytanii przygotowuje uaktualnioną wersję Dokumentu Dyskusyjnego nt. Chloropropanoli zawierającą propozycje maksymalnych dopuszczalnych zawartości 3-MCPD w kwaśnych hydrolizatach białek roślinnych i produktach zawierających te hydrolizaty.

32. 3-MCPD w kwaśnych hydrolizatach białek roślinnych i produktach zawierających te hydrolizaty. Dokument dyskusyjny nt chloropropanoli (pkt. 17f)ii) porządku obrad)

Komitet zaakceptował rekomendację tymczasowej Grupy Roboczej ds. Zanieczyszczeń i Toksyn do rozpoczęcia nowej pracy nad przygotowaniem Kodeksu Postępowania. Ustalono przekazać projekt dokumentu na 28 Sesję Komisji Kodeksu.

33. Dokument dyskusyjny nt. akrylamidu (pkt. 17g) porządku obrad)

Zdecydowano utworzyć Grupę Roboczą pod kierownictwem Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych Ameryki, która przeredaguje dokument dyskusyjny na następną Sesję Komitetu.

34. Dokument dyskusyjny dot. zanieczyszczenia żywności wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (pkt. 17h) porządku obrad)

Postanowiono utworzyć Grupę Roboczą pod przewodnictwem Dani, która przeredaguje dokument dyskusyjny i przekaże go do ankiety w celu zebrania uwag. Będzie on ponownie rozpatrzony na następnej Sesji Komitetu.

35. Dokument dyskusyjny dot. wytycznych odnośnie zawartości metylortęci w rybach (pkt. 17i) porządku obrad)

Uzgodniono utworzyć Grupę Roboczą pod przewodnictwem Unii Europejskiej z zadaniem przepracowania dokumentu w odniesieniu do: metod oznaczania zawartości metylortęci w środkach spożywczych, opracowania zakresu pełnomocnictw dla Narady Ekspertów co do zagrożeń i korzyści związanych ze spożyciem ryb, opracowania ewentualnego zapytania do JECFA. Potem przepracowany dokument zostanie skierowany do ankiety w celu zebrania uwag a następnie rozpatrzony na kolejnej Sesji Komitetu.

Ponadto postanowiono zorganizować workshop w terminie bezpośrednio poprzedzającym 38 Sesję Komitetu w celu wymiany poglądów nt. strategii informowania o ryzyku i przyjęto ofertę WE i USA do opracowania właściwego programu tego spotkania z udziałem przedstawicieli FAO i WHO.

36. Projekt zrewidowanych wytycznych nt. zawartości radionuklidów w środkach spożywczych do stosowania w obrocie międzynarodowym (pkt. 17j) porządku obrad)

Postanowiono cofnąć projekt zrewidowanych wytycznych nt. zawartości radionuklidów w środkach spożywczych do stosowania w obrocie międzynarodowym na 2 etap procedury kodeksowej w celu kolejnego przeredagowania przez grupę redakcyjną kierowaną przez Unię Europejską i IAEA. Uzgodniono również, że grupa redakcyjna zwróci szczególną uwagę na następujące zagadnienia:

- zmiany zakresu wytycznych w celu wyjaśnienia, że zalecane poziomy mają zastosowanie wyłącznie w sytuacjach mających bezpośredni związek z wypadkami jądrowymi lub przypadkami wycieków radiologicznych i nie mają zastosowania w przypadku rutynowej kontroli;

- opracowanie zalecanych poziomów, specyficznych dla określonych kategorii żywności ale ze szczególnym uwzględnieniem żywności przeznaczonej dla niemowląt.

37. Lista substancji dodatkowych, zanieczyszczeń i naturalnie występujących toksyn, które w pierwszej kolejności powinny być ocenione przez JECFA(pkt. 18) porządku obrad)

Ustalono zatwierdzić rekomendacje i listę priorytetów zaproponowaną przez tymczasową Grupę Roboczą.

38. Inne sprawy i przyszłe prace(pkt. 19 porządku obrad)

Międzynarodowe Biuro Win i Produktów Winiarskich (OIV) wystąpiło z propozycją rozpoczęcia nowej pracy mającej na celu zmniejszenie zawartości ochratoksyny A w produktach pochodzących z owoców winorośli.

Unia Europejska zaproponowała rozpoczęcie nowej pracy nad Kodeksem Postępowania w celu zapobiegania i zmniejszenia zanieczyszczenia ochratoksyną A kawy i kakao. Okazało się jednak, że konieczne jest zebranie więcej informacji. Dlatego Komitet postanowił utworzyć Grupę Roboczą pod kierownictwem Ghany, która przygotowuje dokument dyskusyjny nt zanieczyszczenia ochratoksyną A tych produktów.

39. Data i miejsce następnej sesji

Następne posiedzenie Komitetu Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Dodatków do Żywności i Zanieczyszczeń odbędzie się w Hadze (Holandia) w terminie 24-28 kwietnia 2006 r.

Należy podkreślić, że z uwagi na długi i różnorodny porządek obrad postulowano podzielenie Komitetu na dwa niezależne: jeden zajmujący się zanieczyszczeniami, którego posiedzenia odbywałyby się w Holandii i drugi ds. substancji dodatkowych, którego prowadzeniem byłyby zainteresowane Chiny.

WNIOSKI

1. Z uwagi na obowiązujący podział kompetencji między państwa członkowskie i Wspólnotę Europejską, jak również fakt, że większość zagadnień będących przedmiotem obrad Komitetu leży w kompetencji Wspólnoty, należy dążyć do przyjmowania korzystnych dla Polski rozwiązań w opiniach i uwagach WE formułowanych na poprzedzających obrady Komitetu posiedzeniach ustalających stanowiska WE w omawianych kwestiach.
2. Uwzględniając że:

- Wspólnota Europejska w głosowaniach nad dokumentami Kodeksu Żywnościowego może wyrażać wspólne stanowisko tylko tych krajów członkowskich, których delegaci są obecni na sali obrad;
- w trakcie trwania sesji komitetu odbywają się spotkania delegatów krajów członkowskich WE (w omawianej sesji było ich w sumie 6) mające na celu ustalenie stanowisk lub strategii;

konieczne jest zapewnienie funduszy na udział przedstawicieli Polski w posiedzeniach Komitetu Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Dodatków do Żywności i Zanieczyszczeń (CCFAC).

Data 30 maja 2005r.

Sporządziła:

Elżbieta Brulińska-Ostrowska

Państwowy Zakład Higieny